

Таким чином, перспективи розвитку технологічної і професійної освіти в Україні є різноплановими і ґрунтуються на необхідності відповідати сучасним глобальним викликам. Провідними напрямками є: широке впровадження цифрових технологій та штучного інтелекту в освітній процес; розвиток STEM/STEAM-підходів і проєктного навчання; розширення дуальної освіти у партнерстві з підприємствами; підвищення якості підготовки педагогічних кадрів; визнання неформального навчання; гармонізація з Європейськими рамками кваліфікацій; а також зосередження на підготовці фахівців для повоєнного відновлення країни. Реалізація цих перспектив потребує системних зусиль з боку держави, закладів освіти, наукової спільноти та бізнесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Радкевич В. О. Теоретичні і методичні засади професійного навчання у закладах профтехосвіти художнього профілю. Київ: УкрІНТЕІ, 2010. 424 с.
2. Коваль М. С. STEM-освіта як засіб формування компетентностей здобувачів технологічного профілю. Вісник Черкаського університету. Серія: Педагогічні науки. 2023. № 2. С. 87–96.
3. Сисоєва С. О., Баловсяк Н. В. Цифрова компетентність сучасного педагога. Київ: Педагогічна думка, 2022. 188 с.
4. Пуховська Л. П. Дуальна освіта: досвід Європи та перспективи для України. Порівняльна професійна педагогіка. 2022. Т. 12. № 1. С. 228–241.
5. Морзе Н. В., Вембер В. П. Неформальна освіта в цифрову епоху. Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету. 2024. № 16. С. 60–74.

ТУРАНОВ Юрій

*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри сфери обслуговування, технологій та охорони праці
Тернопільського національного педагогічного університету*

імені Володимира Гнатюка

КАПЛУН Андрій

*здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
вчитель технологій*

Тернопільського навчально-виховного комплексу

«Загальноосвітня школа I-III ступенів-правовий ліцей № 2»

ФОРМУВАННЯ ЗДАТНОСТІ ДО ІНТЕГРОВАНОГО НАВЧАННЯ УЧНІВ НА УРОКАХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інтеграція як об'єднання у цілісну систему розрізнених елементів, зокрема, знань і вмінь, змісту і методів засвоєння матеріалу, є одним із провідних дидактичних принципів. Цей принцип передбачає не механічне поєднання, а взаємозв'язок і взаємопроникнення визначених елементів, що призводить до створення нової якості.

Поетапна реалізація концепції «Нова українська школа» передбачає розвиток творчого потенціалу здобувачів освіти різних рівнів засобами

проектування, поглиблення зв'язку з практикою та життям, що призводить до зростання обсягу інформації й різноманіття методик навчання. У цьому контексті «Технології» належить до переліку шкільних предметів, що сприяють вирішенню зазначених завдань.

Проте виникає потреба не лише у використанні інноваційних методів, прийомів і засобів організації пізнавальної діяльності тощо, але й у зменшенні навантаження на учасників освітнього процесу, що зрештою актуалізує проблему готовності вчителів до інтегрованого навчання на уроках технологій.

Метою публікації є обґрунтування й визначення основних видів інтегрованого навчання учнів й учениць на уроках технологій.

У професійному стандарті «Вчитель закладу загальної середньої освіти» виокремлено компетентність: здатність здійснювати інтегроване навчання здобувачів освіти [1, с. 10–11]. Вона передбачає засвоєння знань щодо видів інтеграції та підходів до інтегрованого навчання учнів і учениць, сформованість умінь і навичок застосовувати міжпредметні зв'язки й інтеграцію змісту різних освітніх галузей та навчальних предметів, розуміння природних зав'язків процесів, уміння вирішувати практичні завдання на основі синтезу знань, розвиток системного мислення загалом.

У сучасній українській мові поняття «здатність» тлумачать головно як можливість чи вміння здійснювати що-небудь, виконувати певне завдання тощо. Тому дотримуємося трактування здатності здійснювати інтегроване навчання учнів як професійної компетентності вчителя поєднувати навчальний матеріал різних освітніх галузей навколо однієї теми на засадах взаємопроникнення й цілеспрямованості.

Інтегроване навчання є доволі поширеною і впродовж тривалого часу достатньо апробованою технологією. Відповідно, дослідниками проблеми здійснено вагомий напрацювання, запропоновано окремі методики підготовки майбутніх учителів, класифіковано види інтегрування за певними ознаками, обґрунтовано й визначено критерії оцінювання його ефективності. Зважаючи на це, ми окреслюємо лише окремі аспекти здійснення інтегрованого навчання на уроках технологій:

1. Одними з розповсюджених видів інтегрованого навчання є змістове та контент-орієнтоване. Саме контент-орієнтоване інтегрування (*Content-Based Instruction* — СБІ) вважаємо доцільним, адже воно спрямоване не стільки на поєднання змісту різних предметів, а головно – на його використання. Такий підхід пояснюємо тим, що на уроках технологій домінують саме практична діяльність, пов'язана з реалізацією проектно-технологічного підходу. Власне метод проектів безпосередньо передбачає це інтегрування, адже виконанням завдань відповідних етапів проектування неможливе без поєднання знань і вмінь, набутих на заняттях різних шкільних предметів. Деталізуємо це твердження на прикладі організаційно-підготовчого етапу з використанням даних типового навчального плану закладу загальної середньої освіти [2] (таблиця 1).

*Окремі варіанти інтегрування навчання учнів і учениць у процесі
проектування виробів*

Етап проектування	Завдання	Навчальний предмет	Зміст діяльності
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
організаційно-підготовчий	уточнення й розкриття сутності об'єкта проектування	українська мова, іноземна мова; інтегровані курси мовно-літературної освітньої галузі	робота з тлумачними словниками, текстами
	огляд історичних аспектів розвитку об'єкта	історія України, всесвітня історія; інтегровані курси громадської та історичної освітньої галузі	засвоєння матеріалів підручників, посібників, інтернет-ресурсів; самостійний пошук даних
	добір аналогів	образотворче мистецтво; інтегрований курс мистецтва	Засвоєння матеріалів підручників, посібників, інтернет-ресурсів, виставкових і музейних експозицій, продукції виробників

Інтеграція внутрішньопроектна, міжпредметна, вивчення інтегрованих курсів використовуються в усіх закладах освіти, зокрема й загальної середньої, у процесі засвоєння шкільних навчальних предметів. Наприклад, внутрішньопроектні та міжпредметні зв'язки зазначено практично в кожному з конспектів (планів) уроків.

Основними засобами формування здатності до інтегрованого навчання учнів на уроках технологій є практичні заняття з курсу «Методика навчання технологій» та самостійна робота з пошуку, аналізу та розроблення дидактичних матеріалів. Заняття передбачають планування освітнього процесу (тематичне, поурочне) з урахуванням інтеграції навчального ресурсу окремих освітніх галузей, предметів, тем.

Висновки. Подальше впровадження компетентнісного підходу в галузі освіти передбачає формування здатності здійснювати інтегроване навчання учнів та учениць, зокрема й на уроках технологій. Основними видами інтегрування є змістове й контент-орієнтоване, внутрішньопроектне й міжпредметне. Фахова підготовка майбутніх учителів технологій передбачає також удосконалення напрацювань і їхню апробацію у процесі проведення імітаційних уроків і проходження педагогічних практик.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1 Вчитель закладу загальної середньої освіти : професійний стандарт : затв. наказом М-ва освіти і науки України від 29.08.2024 № 1225. URL : https://osvita.ua/doc/files/news/929/92993/646-ilovepdf_merged_1.pdf (дата звернення: 02.04.2026).

2 Типова освітня програма для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти: затв. наказом М-ва освіти і науки України від 19.02.2021 № 235 (у ред. наказу від 09.08.2024 № 1120. URL : <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/2024/09.08.2024/typova-osvitnya-prohrama-dlya-5-9-klasiv-zzso-1120-vid-09082024.pdf> (дата звернення: 02.04.2026).

УРУСЬКИЙ Андрій

*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри сфери обслуговування, технологій та охорони праці
Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка*

СОКОТОВ Юрій

*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри сфери обслуговування, технологій та охорони праці
Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка*

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ З ОСНОВ ПРОЕКТУВАННЯ КОНСТРУКЦІЙ

Невід’ємною складовою фахової підготовки здобувачів вищої освіти за освітньою програмою «Будівництво та зварювання» є формування компетентностей з проектування конструкції будівель. Такий підхід реалізується у процесі вивчення студентами дисципліни «Основи проектування конструкцій».

Курс побудований таким чином, що кожна тема практичного заняття забезпечує поступовий процес проектування конструкції – від врахування кліматичних умов до розрахунку фундаменту. Розглянемо детальніше послідовність процесу проектування студентами конструкції будівлі.

З метою уникнення типових конструкцій будівель у процесі проектування, студентам пропонуються варіанти в яких зазначено сукупність умов, на які вони повинні опиратись і враховувати при виконанні завдань. В умовах до кожного варіанту зазначається географічне положення, тип будівлі й інші уточнення, які визначають особливості розміщення на ділянці потенційної конструкції будівлі. Саме ці умови студенти повинні враховувати у процесі проектування конструкції будівлі.

Відповідно, при виконанні першої практичної роботи «Аналіз факторів навколишнього середовища при проектуванні конструкцій» студенти виконують аналіз географічного положення і розміщення поблизу інших об’єктів для чіткого розуміння особливостей умов в яких буде знаходитись спроектована ними конструкція будівлі. Так, у процесі аналізу студенти мають зібрати інформацію і в подальшому враховувати сукупність факторів навколишнього середовища, а саме:

– географічне розташування: наближеність до морів, гір, річок, пустель;